

ОСОБЛИВОСТІ ВПЛИВУ ШКІЛЬНОЇ ТРИВОЖНОСТІ НА РОЗВИТОК ОСОБИСТОСТІ ПІДЛІТКА.

УДК 159.942

*Пиріжок Світлана Федорівна,
студентка спеціальності 053 «Психологія»
першого (бакалаврського) рівня
КВНЗ «Вінницька академія неперервної освіти»*

Актуальність дослідження. Поведінкові реакції особистості на пряму залежать від її емоційного реагування, тривожності, яка виникає під час навчання, виховання, спілкування з однокласниками та вчителями. Порушення емоційного балансу, тривалий перебіг тривоги, здійснює негативний вплив на психічний та фізичний стан підлітка. Тим самим спонукає до виникнення у нього тривожності, як властивості особистості, та негативно проявляється в налагодженні соціальних взаємодій. Саме дослідження зазначеної проблеми є актуальним.

Короткий аналіз останніх досліджень і публікацій з проблеми. Вивченням вище зазначеною проблемою займалися такі вчені: Дж. Тецлор, Ж. Піаже, В. Астапов, Ч. Спілбергер, ДЖ. Тейлор. Найбільш систематизовані результати досліджень в цьому напрямку представлені в роботах А. М. Прихожан.

Мета наукової публікації. є дослідження рівня впливу шкільної тривожності, на розвиток особистості молодшого підлітка.

Виклад основного матеріалу дослідження. На думку А. М Прихожан, тривожність – це емоційно особистісне утворення. Рівень тривожності в нормі властивий всім людям і є необхідним для пристосування людини до дійсності. Стійка тривожність свідчить про порушення особистісного розвитку, що перешкоджає задоволенню її потреб (Волошок, О. В., 2010).

У нашому дослідженні для вивчення тривожності молодших підлітків використовуємо тест Філліпса (Райгородский, Д. Я., 2008).

Дослідження проводилась в освітньому КЗО «Загальноосвітня школа 1-3 ст. №22», м. Вінниця.

Тест шкільної тривожності Філіпса дозволяє нам виявити:

1. Загальну тривожність у школі, (загально емоційний стан дитини, пов'язаний з різними формами його залучення до життя школи);

2. Переживання соціального стресу, (емоційний стан дитини. На фоні якого розвиваються соціальні контакти, перед усім з однолітками);

3. Фрустрацію потреби в досягненні успіху, (несприятливий психічний фон, що не дає змоги дитині розвивати свої потреби в досягненні високого результату);

4. Страх самовираження (та негативні емоційні переживання ситуації (пов'язані з необхідністю саморозкриття, пред'явлення себе іншим, демонстрація своїх можливостей);

5. Страх ситуації перевірки знань, (негативне ставлення і переживання тривоги в ситуаціях перевірки знань, досягнень);

6. Страх не відповідати очікуванням оточуючих, (тривога з приводу оцінок, низький фізіологічний опір;

7. Особливості психофізіологічної організації, (знижена пристосованість дитини до ситуації стресового характеру);

8. Проблеми і страхи у стосунках з учителями, (загальний негативний емоційний фон відносин з дорослими у школі, що знижує успішність і стан гармонії у дитини).

Аналізуючи результати дослідження учнів 5 класу, 26 учнів, з яких дівчат – 12, хлопців – 13. Можна зробити висновки, що в п'ятикласників спостерігається високий рівень тривожності. Так за результатами діагностики виявлено, що:

6 учнів (23 %) мають високу адаптованість;

14 учнів(54 %) – середню адаптованість;

6 учнів (23 %) – низьку адаптованість.

Зазначені показники свідчать про тривожний рівень, який забезпечує не комфортний розвиток психіки учнів.

Тривога підлітків виникає в ситуації невизначеності і прогнозується в очікуванні несприятливого розвитку подій, спонукає до дискомфорту особистості. Основні механізми дії тривоги – це мобілізуюча (дає додатковий імпульс) і розслаблююча (паралізує людину) (Максимова, Н. В., та ін., 2006).

Можна виділити 2 групи ознак тривоги: внутрішню, яка виникає під час хвилювання (не зовсім помітна для оточуючих), зовнішню поведінку, як відповідь на тривожну ситуацію.

Висновок. Тривога – це безпредметне ірраціональне передчуття віддаленої небезпеки, джерело якої є глибинним та неусвідомленим. Тривожність, яка триває досить довго може переростати в невротичні, потім в фізичні тікові розлади. Ці стани потребують профілактики.

Негативний вплив тривожності є одним із самих впливових на підлітка, блокує його повноцінний розвиток, та не сприяє його реалізації.

Перспективою подальших досліджень. Може стати дослідження впливу соціальних чинників на тривожність підлітків.

Список використаної літератури:

1. Волошок, О. В. (2010). *Психологічний аналіз проблеми тривожності особистості*. Збірник наукових праць К-ПНУ ім. І. Огієнка, Інститут психології ім. Г. С. Костюка АПН України: Проблеми сучасної психології, Вип. 10., с. 120-128.
2. Максимова Н. В., Мілютина К. Л., Піскун В. М. (2006). *Основи дитячої патопсихології*, Київ: Перун, 406 с.
3. Райгородский, Д. Я. (2008). *Практическая психодиагностика: учебное пособие*, Самара: Издательский Дом «БАХРАХ-М», 679 с.